

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 6.11.2007
KOM(2007) 657 lõplik

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

**millega sätestatakse Bosniaga ja Hertsegoviinaga loodud Euroopa partnerluse
põhimõtted, prioriteedid ja tingimused ning tunnistatakse kehtetuks otsus 2006/55/EÜ**

(komisjoni esitatud)

SELETUSKIRI

19. ja 20. juunil 2003 Thessalonikis kokku tulnud Euroopa Ülemkogu kiitis heaks Lääne-Balkanit käsitleva Thessaloniki arengukava, millega võeti kasutusele partnerlused kui vahend, millega realiseerida Lääne-Balkani riikide Euroopa-suunalisi tulevikuväljavaateid.

Komisjoni 9. novembril 2005 esitatud ettepaneku põhjal võttis nõukogu 30. jaanuaril 2006 vastu Bosniaga ja Hertsegoviinaga loodud, läbivaadatud Euroopa partnerluse. Partnerlustega nähakse ette lühikese ja keskmise tähtajaga prioriteedid. Riikidelt oodatakse lühikese tähtajaga prioriteetide täitmist ühe kuni kahe aasta jooksul.

Seepärast peab komisjon asjakohaseks esitada ettepanek ajakohastatud partnerluse loomiseks Bosniaga ja Hertsegoviinaga. Käesolev uuendatud partnerlus põhineb nõukogu 22. märtsi 2004. aasta määrusel (EÜ) nr 533/2004 ja selles võetakse arvesse 2007. aasta eduaruandes kirjeldatud uusi arengusuundi. Uuendatud partnerluses loetletakse riigi edasiseks integreerumiseks Euroopa Liiduga tehtavate ettevalmistuste lühikese ja keskmise tähtajaga prioriteedid.

Euroopa partnerluse elluviimiseks peaksid Bosnia ja Hertsegoviina pädevad ametiasutused välja töötama tegevuskava koos ajakava ja konkreetsete meetmetega, mida Bosnia ja Hertsegoviina kavatseb sel eesmärgil võtta. Komisjon jälgib prioriteetide elluviimist regulaarselt.

Euroopa partnerluse prioriteedid on ühenduse finantsabi kavandamise aluseks. Abi andmist jätkatakse asjaomaste rahastamisvahendite, eelkõige nõukogu 17. juuli 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1085/2006 (millega luuakse ühinemiseelse abi rahastamisvahend) alusel.

Kavandataval nõukogu otsusel puudub finantsmõju. Eeltoodut arvesse võttes kutsub komisjon nõukogu üles võtma vastu lisatud nõukogu otsuse ettepaneku.

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

millega sätestatakse Bosniaga ja Hertsegoviinaga loodud Euroopa partnerluse põhimõtted, prioriteedid ja tingimused ning tunnistatakse kehtetuks otsus 2006/55/EÜ

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut,

võttes arvesse nõukogu 22. märtsi 2004. aasta määrust (EÜ) nr 533/2004 Euroopa partnerluse loomise kohta stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi raames¹ (muudetud redaktsioon), eriti selle artiklit 2,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) 19. ja 20. juunil 2003 Thessalonikis kokku tulnud Euroopa Ülemkogu kiitis heaks Euroopa partnerluste kasutuselevõtmise vahendina, millega realiseerida Lääne-Balkani riikide Euroopa-suunalisi tulevikuväljavaateid.
- (2) Määruses (EÜ) nr 533/2004 on sätestatud, et partnerluste põhimõtteid, prioriteete ja tingimusi ning mis tahes hilisemaid muudatusi käsitlevaid otsuseid teeb nõukogu. Kõnealuses määruses on ka märgitud, et Euroopa partnerluste järelmeetmed tagatakse stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi alusel loodud mehhanismide abil, eelkõige iga-aastaste eduaruannetega.
- (3) Nõukogu võttis 30. jaanuaril 2006 vastu Bosniaga ja Hertsegoviinaga loodud teise Euroopa partnerluse².
- (4) Komisjoni dokumendis „Laienemisstrateegia ja peamised väljakutsed aastatel 2006–2007” osutati, et partnerlusi ajakohastatakse 2007. aasta lõpus.
- (5) Nõukogu võttis 12. juunil 2006 vastu määruse (EÜ) nr 1085/2006 (millega luuakse ühinemiseelse abi rahastamisvahend)³, millega uuendatakse ühinemiseks valmistuvatele riikidele finantsabi andmise raamistikku.

¹ ELT L 86, 24.3.2004, lk 1. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 269/2006 (ELT L 47, 17.2.2006, lk 7).

² Nõukogu otsus 2006/55/EÜ, 30. jaanuar 2006, millega sätestatakse Bosnia ja Hertsegoviinaga loodud Euroopa partnerluse põhimõtted, prioriteedid ja tingimused ning tunnistatakse kehtetuks otsus 2004/515/EÜ (ELT L 35, 7.2.2006, lk 32).

³ ELT L 210, 31.7.2006, lk 82.

- (6) Seepärast on asjakohane võtta vastu läbivaadatud Euroopa partnerlus, millega ajakohastatakse praegust partnerlust, et määrata 2007. aasta eduaruande järelduste põhjal, milles käsitletakse Bosnia ja Hertsegoviina ettevalmistusi edasiseks integreerumiseks Euroopa Liiduga, kindlaks uued prioriteedid edasiseks tööks.
- (7) Et edasist integreerumist Euroopa Liiduga ette valmistada, peaksid Bosnia ja Hertsegoviina pädevad ametiasutused välja töötama tegevuskava koos ajakava ja konkreetsete meetmetega käesoleva Euroopa partnerluse prioriteetide saavutamiseks.
- (8) Otsus 2006/55/EÜ tuleks seepärast kehtetuks tunnistada,

ON TEINUD JÄRGMISE OTSUSE:

Artikkel 1

Bosniaga ja Hertsegoviinaga loodud Euroopa partnerluse põhimõtted, prioriteedid ja tingimused on sätestatud käesoleva otsuse lisas.

Artikkel 2

Euroopa partnerluse rakendamist kontrollitakse stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi alusel loodud mehhanismide, eelkõige komisjoni esitatavate iga-aastaste eduaruannete abil.

Artikkel 3

Otsus 2006/55/EÜ tunnistatakse kehtetuks.

Artikkel 4

Käesolev otsus jõustub kolmandal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*

LISA: BOSNIAGA JA HERTSEGOVIINAGA LOODUD 2007. AASTA EUROOPA PARTNERLUS

1. SISSEJUHATUS

Euroopa Ülemkogu kiitis heaks Euroopa partnerluste kasutuselevõtmise vahendina, millega realiseerida Lääne-Balkani riikide Euroopa-suunalisi tulevikuväljavaateid. Kavandatud läbivaadatud partnerlusega ajakohastatakse teist partnerlust komisjoni Bosniat ja Hertsegoviinat käsitleva 2007. aasta eduaruande järelduste põhjal. Selles määratakse kindlaks uued ja veel täitmata tegevusprioriteedid. Uusi prioriteete kohandatakse vastavalt riigi konkreetsetele vajadustele ja ettevalmistustasemele ning neid ajakohastatakse vajaduse korral. Euroopa partnerluse prioriteetide saavutamiseks tuleb Bosnial ja Hertsegoviinal töötada välja tegevuskava koos ajakava ja konkreetsete meetmetega. Partnerlusega antakse ka riigile juhised finantsabi andmise kohta.

2. PÕHIMÕTTED

Stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsess jääb Lääne-Balkani riikide Euroopale lähenemise raamistikuks kuni nende tulevase ühinemiseni ELiga. Bosnia ja Hertsegoviina suhtes kindlaks määratud prioriteedid on seotud suutlikkusega täita 1993. aastal Kopenhaagenis kokku tulnud Euroopa Ülemkogu kehtestatud kriteeriume ning stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessiks seatud tingimusi, eriti ülemkogu 29. aprilli 1997. aasta ning 21. ja 22. juuni 1999. aasta järeldustes, Zagrebi 24. novembri 2000. aasta tippkohtumise lõppdeklaratsioonis ja Thessaloniki arengukavas seatud tingimusi.

3. PRIORITEEDID

Käesolevas Euroopa partnerluses loetletud prioriteedid on valitud põhimõttel, et Bosnia ja Hertsegoviina suudaks need lähiaastatel realselt saavutada või märgatavalt nende suunas liikuda. Eristatakse lühikese tähtajaga prioriteete, mille täitmist oodatakse ühe kuni kahe aasta jooksul, ning keskmise tähtajaga prioriteete, mille täitmist oodatakse kolme kuni nelja aasta jooksul. Prioriteedid käsitlevad nii õigusakte kui ka nende rakendamist.

Prioriteete seades tuleb silmas pidada, et Bosnial ja Hertsegoviinal on ka muid ülesandeid, mida ta peab täitma ja mis võivad saada mõne järgmise partnerluse prioriteetideks, võttes arvesse ka Bosnia ja Hertsegoviina edaspidi tehtavaid edusamme.

Peamised lühikese tähtajaga prioriteedid on kindlaks määratud ja rühmitatud loetelu alguses. Peamised prioriteedid ei ole esitatud tähtsuse järjekorras.

3.1. Lühikese tähtajaga prioriteedid

Peamised prioriteedid

- Võtta vastu politseireformi käsitlevad riigi ja piirkondlike üksuste tasandi õigusaktid kooskõlas kolme ELi põhimõttega ning rakendada politseireformi.
- Teha ulatuslikku koostööd endise Jugoslaavia asjade rahvusvahelise kriminaalkohtuga (ICTY), sealhulgas tegutseda proaktiivselt kõigi nimetatud kohtu poolt süüdistatavate tabamisel.
- Võtta vastu nõutavad avalik-õiguslikku ringhäälingut käsitlevad õigusaktid Bosnia ja Hertsegoviina Föderatsiooni tasandil. Rakendada avalik-õigusliku ringhäälingu reformi.
- Rakendada 2006. aasta avaliku halduse reformimise strateegiat ning tagada riiklike ministeeriumite ja asutuste piisav rahastamine, töölerakendamine ja asjakohane varustatus (eelkõige tööruumide ja personaliga).
- Tugevdada haldussuutlikkust stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu ning vahelepinguga võetud kohustuste rakendamise ettevalmistustes.
- Jätkata jõupingutusi piirkonna riikide kodanike lepitamiseks ning suurendada jõupingutusi lõplike lahenduste leidmiseks veel lahendamata kahepoolsetele küsimustele, eriti piiriküsimustele.
- Teha olulisi edusamme ühtse majandusruumi loomisel Bosnias ja Hertsegoviinas ning toetada kaupade, kapitali, teenuste ja isikute vaba liikumist.
- Vähendada struktuurilist jäikust, mis moonutab tööturu toimimist, eriti seoses tööjõu suhtes kehtestatud maksustamise, sotsiaaltoetuste taseme ja palkade reguleerimise mehhanismidega, et suurendada tööturul osalemise määra ja tööhõivemäära.
- Võtta meetmeid toimivamate ja jätkusuutlikumate institutsiooniliste struktuuride loomiseks ning inimõiguste ja põhivabaduste suuremaks austamiseks, sealhulgas leppida vajaduse korral kokku Bosnia ja Hertsegoviina põhiseaduse muudatustes ja need vastu võtta.

Poliitilised kriteeriumid

Demokraatia ja õigusriik

Põhiseadus/valitsemine

- Võtta täiendavaid meetmeid, et tagada Bosnia ja Hertsegoviina parlamentaarse assamblee nõuetekohane varustamine tehniliste vahendite ja personaliga.
- Tagada struktureeritud ning riigi ja piirkondlike üksuste vaheline institutsionaliseeritud kooskõlastamine, luues selle jaoks toimivad mehhanismid, mis toetavad riigi ja piirkondlike üksuste vahelist poliitilist, seadusandlikku ja tehnilist kooskõlastamist.
- Tagada Bosnia ja Hertsegoviina kõrgeimate auditeerimisasutuste aruannetele järgnevate nõuetekohaste meetmete võtmine ning võtta meetmeid rikkumiste eest vastutavate isikute suhtes.

Parlament/valimised

- Muuta valimisi käsitlevaid õigusakte seoses Bosnia ja Hertsegoviina presidentuuri liikmete ning rahvakoja saadikutega, et tagada Euroopa inimõiguste konventsiooni ja Euroopa Nõukogu kehtestatud ühinemisjärgsete kohustuste täielik järgimine.

Avalik haldus

- Tagada avaliku halduse koordineerimisameti tööks vajalikud vahendid ja personal.
- Parandada veelgi värbamismenetlusi, mis põhinevad objektiivsetel ja tulemuspõhistel kriteeriumidel, et tagada läbipaistvus ja piisavalt kvalifitseeritud avalike teenistujate viivitamatu ametisse nimetamine.
- Ühtlustada avalikku teenistust käsitlevaid õigusakte, et luua vastutustundlik ja tõhus avalik teenistus, mis põhineb teenistuskäigu arengu kriteeriumitel.
- Viia lõpule riigi ja piirkondlike üksuste ombudsmani ametikoha ühendamine ning tagada, et riigi tasandi institutsioonil oleksid tööks vajalikud vahendid.

Kohtusüsteem

- Tugevdada kohtusüsteemi sõltumatust ja usaldusväärsust ning tõhustada seda, sealhulgas vähendada kohtuasjade lahendamise mahajäämust.
- Võtta vastu kohtusüsteemi arengustrateegia ning alustada selle rakendamist.
- Tagada kohtunike nõuetekohane koolitus, osutades erilist tähelepanu inimõiguste ning stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu rakendamisega seotud küsimustele.

Korruptsioonivastane poliitika

- Võtta vastu üksikasjalik korruptsioonivastase võitluse tegevuskava, mis põhineb riiklikul korruptsioonivastasel strateegial, ja rakendada seda.
- Rakendada korruptsioonivastase riikide ühenduse soovitusi ja täita rahvusvahelistest, korruptsiooni käsitlevatest konventsioonidest tulenevaid kohustusi.
- Esitada jõuliselt korruptsioonialaseid süüdistusi ja võtta korruptsiooni suhtes vastu nulltolerantsi poliitika.
- Tagada huvide konflikti käsitleva seaduse nõuetekohane rakendamine.

Inimõigused ja vähemuste kaitse

- Tühistada surmanuhtlust käsitlevad sätted Serblaste Vabariigi põhiseadusest.
- Parandada Bosnia ja Hertsegoviina poolt ratifitseeritud rahvusvaheliste konventsioonide, sealhulgas aruandeid käsitlevate nõuete rakendamist.
- Leppida kokku laiaulatuslikus kinnipidamissüsteemi reformis ning tagada riikliku vangla ehitamine.

- Jätkata rahvusvähemusi käsitleva õigusliku raamistiku täiustamist, et see vastaks täielikult Euroopa Nõukogu rahvusvähemuste kaitse raamkonventsiooni nõuetele, ning tagada selle rakendamine kogu Bosnias ja Hertsegoviinas.
- Tagada Bosnia ja Hertsegoviina rahvusvähemuste nõukogu ning piirkondlike üksuste tasandi vastavate asutuste nõuetekohane toimimine.
- Töötada mustlaste riikliku strateegia raames välja kõik valdkondlikud tegevuskavad, mis moodustavad osa laiaulatuslikust strateegiast vaesuse leevendamiseks ja sotsiaalseks kaasamiseks, ning rakendada neid.
- Jätkata deinstitutionaliseerimist, kohalike teenuste pakkumist ning ülalpeetavate isikute abistamist, sealhulgas vaimse tervise valdkonnas.

Piirkondlikud küsimused ja rahvusvahelised kohustused

- Aidata kaasa piirkondliku koostöö, lepitamise ja heanaaberlike suhete tugevdamisele, sealhulgas edendada üleminekut stabiilsuspaktilt piirkondliku tasandi koostööraamistikule ja Kesk-Euroopa vabakaubanduslepingu tõhusamat rakendamist.
- Edendada koostööd naaberriikidega, eriti piiriülese koostöö, organiseeritud kuritegevuse, ebaseadusliku kaubanduse ja salakaubaveo vastase võitluse, õigusalase koostöö ja piiride haldamise valdkonnas.
- Aidata kaasa lahenduse leidmisele naaberriikidega tekkinud piiriprobleemidele.
- Tagada pagulaste tagasipöördumise fondi nõuetekohane rahastamine ja tõhus toimimine, aidata kaasa Sarajevo deklaratsiooni täielikule rakendamisele, viia lõpule pagulaste tagasipöördumise protsess ning tagada nende tunduvalt edukam majanduslik ja sotsiaalne integreerumine.

Majanduslikud kriteeriumid

- Tugevdada makromajanduslikku stabiilsust jätkusuutlike rahanduspoliitika põhimõtete ja järelevalvepoliitika vahendite kasutamise kaudu, et säilitada vaatamata finantsvahenduse kiirele arengule finantsstabiilsus.
- Kiirendada erastamisprotsessi, eesmärgiga kanda 5-10% avaliku sektori kapitalist üle erasektoris. Föderatsiooni puhul on eesmärgiks nimetatud vahemiku ülemmäär.
- Töötada välja finantseeskirjadel ja institutsioonilisel koostööl tuginevad finantsjärelevalvemehhanismid, millega edendatakse eelarvedistsipliini piirkondlikes üksustes ning selliste üksuste ja riigiasutuste vahel. Tagada asjakohane keskkond institutsiooniliseks koostööks nõuetekohaselt toimiva riikliku maksunõukogu raamistikus.
- Lõpule viia sisemaiste võlgade tagasimaksmine vastavalt eelarve tagasimaksevõimele ning alustada riigivõla jätkusuutlikku vähendamist.
- Parandada ettevõtete juhtimist märkimisväärsate edusammude kaudu kahjumit tootvate riigiettevõtete ümberkorraldamises ja likvideerimises.
- Tagada kaubandusasjade kohtute nõuetekohane tegevus ning eelkõige suurendada kohtute suutlikkust käsitleda ettevõtete pankroti- ja likvideerimismenetlusi tõhusamalt.

Euroopa standardid

Siseturg

Kaupade vaba liikumine

- Parandada ja rakendada toodete standardimise, metroloogia, akrediteerimise ja sertifitseerimise õiguslikku raamistikku, et viia see vastavusse ELi standardite ja heade tavadega, ühtlustada veelgi tehnilisi eeskirju *acquis*'s olevatega, suurendada kvaliteedi infrastruktuuri ja kvaliteediga tegelevate asutuste suutlikkust ning luua vastavushindamismenetlustele õiguslik alus.
- Tagada pidevad edusammud Euroopa standardite kasutuselevõtmisel.
- Kehtestada uute tehniliste eeskirjade jaoks sisemised konsultatsiooni- ja teavitamismehhanismid enne kaubandust mõjutavate meetmete vastuvõtmist.
- Tagada, et turujärelevalve amet toimiks täielikult, ning jätkata meetmete võtmist, et luua turujärelevalve struktuur, mis vastab *acquis*'ga sätestatud, kaupade vabale liikumisele esitatavatele nõuetele.
- Võtta vastu riiklik seadus farmaatsias kasutatavate ja meditsiiniseadmete kohta ning asutada riigi ravimiamet.

Isikute ja teenuste vaba liikumine ning asutamisõigus

- Tuua pangandusjärelevalve (koos järelevalvega seotud täiendava tegevusega) riiklikule tasandile ning tagada, et kõnealust järelevalvet tegev amet toimiks Baseli ühe peamise, tõhusat pangandusjärelevalvet käsitleva põhimõtte kohaselt tõhusalt.
- Võtta vastu riigi tasandi võlaõiguslikud õigusaktid.
- Tagada, et Bosnia ja Hertsegoviina kindlustusamet tegutseb nõuetekohaselt ning tagab kindlustuse ühtse siseturu.
- Luua kapitaliturgusid käsitlev ühtne õiguslik ja regulatiivne raamistik, et tagada selle kaudu ühtne majanduspiirkond ning luua kapitaliturgude poliitika ja seda poliitikat käsitlevate õigusaktide kooskõlastamiseks asjakohane institutsionaalne raamistik.

Kapitali vaba liikumine

- Teha täiendavaid edusamme kapitali välisülekannetele kehtestatud piirangute kaotamisel.

Toll ja maksustamine

- Ühtlustada veelgi tolli- ja maksualaseid õigusakte ja menetlusi *acquis*'ga ning tagada, et Bosnia ja Hertsegoviina tariife ajakohastatakse õigeaegselt vastavalt kõige viimasele kombineeritud nomenklatuurile.
- Tagada, et vabakaubanduspiirkondi käsitlevad õigusaktid vastavad ELi standarditele ning nendega kindlustatakse nõuetekohane järelevalve nimetatud piirkondade üle.
- Tagada päritolureeglite, sealhulgas diagonaalse kumulatsiooni nõuetekohane rakendamine.

- Rakendada tolliväärtuse määramise eeskirju kooskõlas rahvusvaheliste standardite ja tavadega.
- Kaotada tollimaksuga samaväärse toimega maksud (tolli teenustasu tollideklaratsiooni menetlemise eest).
- Parandada veelgi haldussuutlikkust tolli- ja maksualaste õigusaktide rakendamisel ning võitluses korruptsiooni, piiriülese kuritegevuse ja maksude vältimisega.
- Leppida kokku pikaajaline valem kaudsetest maksudest saadud tulu jagamiseks riigi, piirkondlike üksuste ja Brčko piirkonna vahel.
- Järgida äriühingute maksustamise juhendi põhimõtteid ja tagada, et uued maksumeedmed on nimetatud põhimõtetega vastavuses.

Konkurents

- Parandada kehtivaid konkurentsialaseid õigusakte vastavalt stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu nõuetele ning tugevdada konkurentsinoukogu haldussuutlikkust.
- Kiirendada ettevalmistusi riigiabi valdkonnas, eelkõige võtta vastu vajalikud õigusaktid, luua oma tegevuses sõltumatu riiklik riigiabi järelevalve amet ning tagada Bosnias ja Hertsegoviinas antud mis tahes abi läbipaistvus.

Riigihanked

- Tagada, et ühtne riigihankesüsteem toimib nõuetekohaselt, ning rakendada riigihankeid käsitlevaid õigusakte ja menetlusi. Jätkata haldussuutlikkuse väljaarendamist.

Intellektuaalomandiõigus

- Muuta intellektuaalomandi instituut täielikult toimivaks, et ta täidaks tõhusalt oma ülesandeid ning rakendaks kehtivat õiguslikku raamistikku ja jõustaks selle.
- Valmistada ette tegevuskava intellektuaalomandit käsitlevate õigusaktide rakendamiseks ja jõustamiseks vajaliku suutlikkuse saavutamiseks, osutades erilist tähelepanu vajadusele pakkuda erikoolitust õiguskaitseasutustele, kohtunikele, prokuröridele ja tolliametnikele.
- Parandada õiguskaitseasutuste ja kõikide asjaomaste sidusrühmade vahelist koostööd, eesmärgiga tugevdada õigusaktide jõustamist, ning alustada teadlikkuse suurendamise kampaaniate väljatöötamist.

Tööhõive ja sotsiaalpoliitika

- Arendada edasi sotsiaalse kaasamise ja sotsiaalkaitse poliitikat.
- Töötada välja sotsiaalse dialoogi mehhanismid.
- Teha täiendavaid edusamme puudega inimeste olukorra parandamiseks.
- Töötada tarbija- ja tervisekaitse valdkonnas välja asjakohased haldusstruktuurid ning arendada välja suutlikkus.

Haridus ja teadus

- Rakendada riiklikku kõrgharidusseadust, millega valmistatakse ette Bologna protsessi ja kõrgharidusele juurdepääsu võimaldavate tunnistuste tunnustamise Lissaboni konventsiooni peamiste elementide rakendamine.
- Lahendada haridussüsteemi killustatuse ning erinevate tasandite organisatsioonide ülesannete kattuvuse küsimus. Tugevdada tegevuspõhimõtete väljatöötamist ja strateegilist planeerimist, et parandada hariduse kvaliteeti.
- Võtta meetmeid, et takistada laste segregeerimist koolides etnilise kuuluvuse alusel.
- Kirjutada alla UNESCO kultuurilise väljenduse mitmekesisuse kaitse ja edendamise konventsioonile ning ratifitseerida see.
- Alustada integreeritud teadusuuringutepoliitika väljatöötamist.

WTOga seonduvad küsimused

- Jätkata WTO eeskirjade ja kohustuste järgimiseks vajalikke reforme ning tööd WTOga ühinemise nimel.

Valdkondlik poliitika

Tööstus ning väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad

- Luua sidus õiguslik ja institutsionaalne raamistik väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele, et rakendada nõuetekohaselt väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate hartat.
- Võtta vastu esitatud riiklik strateegia väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate kohta ning arendada riigi tasandil välja nõutav minimaalne võimekus väikesi ja keskmise suurusega ettevõtjaid käsitleva sidusa ja kooskõlastatud poliitika tagamiseks kogu riigis, sealhulgas luua riiklik väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate amet ning foorum dialoogi ja konsultatsioonide pidamiseks nimetatud ettevõtjatega.
- Töötada välja terviklik tööstuspoliitika.

Põllumajandus ja kalandus

- Võtta vastu põllumajandus-, toidualane ja maaelu arengu seadus ning tagada asjakohane õiguslik raamistik põllumajandus-, toidu- ja maaelu arengu poliitika ühtlustatud rakendamiseks. Töötada riigi tasandil välja terviklik põllumajandusstrateegia.
- Tugevdada seoses põllumajanduse, toidu ja maaelu arenguga riigi tasandi haldussuutlikkust, et tõhusalt kooskõlastada turu- ja maaelu arengu poliitika rakendamist kogu riigis. Teha jõupingutusi riikliku põllumajandus-, toidu- ja maaelu arengu ministeeriumi loomise nimel ning tagada sellele piisavad vahendid oma ülesannete täitmiseks.
- Tagada toiduohutuse, veterinaar- ja fütosanitaarvaldkonnas Euroopa standarditele vastavate õigusaktide vastuvõtmine ning alustada nende rakendamist.

- Tõhustada teadusliku analüüsi ja kontrollisuutlikkust toiduohutuse, veterinaar- ja fütosanitaarküsimuste valdkonnas, asutada tugilaborid ning töötada välja ELi nõuetele vastavad proovivõtmise meetodid.
- Parandada veiste identifitseerimise ja nende liikumise registreerimise süsteemi ning alustada sigade, lammaste ja kitsede identifitseerimist ja nende liikumise registreerimist.

Keskkond

- Vastu võtta riiklik keskkonnaseadus, et luua kogu riiki hõlmav ühtne keskkonnakaitse raamistik.
- Jätkata keskkonnamõju hindamist käsitlevate õigusaktide rakendamist.
- Ratifitseerida asjakohased rahvusvahelised konventsioonid, sealhulgas Århusi ja Espoo konventsioon, ning alustada nende rakendamist.
- Luua riiklik keskkonnaamet ja tagada selle nõuetekohane tegevus.
- Tugevdada veelgi keskkonnaga seotud asutuste haldussuutlikkust, eelkõige riigi tasandil, ning parandada selliste asutuste vahelist teabevahetust ja kooskõlastamist.

Energeetika

- Täita energiaühenduse lepingust alates 1. juulist 2007 tulenevaid kohustusi, mis on seotud *acquis'* täieliku rakendamisega gaasi ja elektri siseturu ning piiriülese elektrikaubanduse valdkonnas.
- Töötada välja ja võtta vastu terviklik energeetikastrateegia.

Transpordipoliitika

- Jätkata Kagu-Euroopa transpordi piirkondliku tuumikvõrgu väljaarendamist käsitlevast vastastikuse mõistmise memorandumist, sealhulgas Kagu-Euroopa raudteetranspordi piirkonda käsitlevast lisandist tulenevate nõuete rakendamist ning tugevdada riigi ja piirkondlike üksuste tasandil transpordi infrastruktuuri kavandamist, eesmärgiga sidusalt prioriseerida transpordiprojekte vastavalt Kagu-Euroopa transpordi piirkondlikule tuumikvõrgule.
- Ühtlustada õigusaktid maanteetransporti käsitleva *acquis'*ga (tehnilised ja ohutusstandardid, sotsiaalsed eeskirjad ja turulepääs).
- Rakendada täielikult riiklikku raudteeseadust. Valmistada ette raudteevõrguaruanne avatud juurdepääsu kohta infrastruktuuri kasutamisele.
- Täita Euroopa ühise lennunduspiirkonna lepingu esimese üleminekuetapi raames võetud kohustusi, sealhulgas rakendada asjakohaseid lennundust käsitlevaid õigusakte.

Infoühiskond ja meedia

- Võtta vastu infoühiskonnaameti seadus ja asutada nimetatud amet.
- Rakendada telekommunikatsiooni / elektroonilist sidet käsitlevaid määrusi ja jõustada need, eesmärgiga turg täielikult liberaliseerida ja konkurentsivõimeliseks muuta. Kehtestada turul vajalikud konkurentsi soodustavad meetmed.

- Säilitada sideteenuseid reguleeriva asutuse sõltumatus. Tugevdada selle asutuse haldussuutlikkust.

Finantskontroll

- Töötada välja ja võtta vastu avaliku sektori sisefinantskontrolli strateegia.
- Võtta vastu avaliku sektori sisekontrolli ja -auditit käsitlevad õigusaktid ning rakendada neid.

Statistika

- Rakendada statistikasüsteemi kuuluvate piirkondlike üksuste vahelist kokkulepet, et parandada Bosnia ja Hertsegoviina statistika keskameti tööd, ning laiendada statistika ulatust ja parandada selle kvaliteeti, eelkõige riiklikul tasandil.
- Täiustada põllumajandusstatistika koostamist ja töötlemist kooskõlas ELi standardite ja metoodikaga.
- Parandada valitsemissektori konsolideeritud aastaaruannet käsitleva statistika kvaliteeti ja laiendada selle ulatust.
- Luua rahvaloenduse korraldamiseks vajalik õiguslik raamistik. Leppida kokku loenduse tähtaeg ja alustada ettevalmistusi selle rakendamiseks.

Õigus, vabadus ja turvalisus

Viisad, piirikontroll, varjupaigaõigus ja ränne

- Tagada piisav personal julgeolekuministeeriumi rändeosakonnas ning piisav hulk ruume, vahendeid, personali ja koolitust välisasjade osakonnas.
- Võtta vastu riiklik rändestrategia ning uus seadus välismaalaste riigis liikumise ja viibimise kohta.
- Rakendada EÜ / Bosnia ja Hertsegoviina tagasivõtmislepingut ning pidada läbirääkimisi tagasivõtmislepingute üle Bosniat ja Hertsegoviinat läbivate rändajate päritoluriikidega.
- Tagada, et vastuvõtukeskused vastavad rahvusvahelistele standarditele, ning võtta täielik vastutus nende rahastamise ja juhtimise eest.
- Võtta vastu läbivaadatud integreeritud piirihalduse riiklik strateegia, mis tugineb Lääne-Balkani riikide jaoks kehtestatud ühtse piirikontrolli põhimõtetele, ja vastav riiklik tegevuskava ning rakendada neid.
- Täiustada veelgi piiripunkte.

Rahapesu

- Tagada finantsteabeüksuse täielik komplekteeritus.
- Täiustada veelgi rahapesu käsitlevaid õigusakte, sealhulgas rakendada ja jõustada neid.

Uimastid

- Töötada välja Euroopa standarditele vastav riiklik uimastistrateegia.

- Tagada uimastite küsimustega tegeleva riikliku asutuse täielik toimimine.

Politsei

- Tugevdada veelgi riiklikku uurimis- ja julgeolekuametit, eelkõige viia lõpule personali värbamine.

Organiseeritud kuritegevuse ja terrorismi vastane võitlus

- Valmistada ette kõik tegevuskavad, mis on ette nähtud organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise riikliku strateegiaga, ja rakendada neid.
- Ajakohastada ja rakendada inimkaubanduse vastu võitlemise riiklikku tegevuskava.
- Ratifitseerida Euroopa Nõukogu inimkaubanduse vastaste meetmete konventsioon.
- Tugevdada organiseeritud kuritegevuse vastast võitlust ning rahvusvahelist koostööd õiguskaitseasutustega.
- Võtta täiendavaid meetmeid inimkaubanduse ohvrite kaitsmiseks ja tagada tunnistajate kaitset käsitlevate õigusaktide asjakohane rakendamine.
- Suurendada riikliku uurimis- ja julgeolekuameti suutlikkust terrorismivastases võitluses ning tugevdada selles valdkonnas rahvusvahelist koostööd, sealhulgas rahvusvaheliste konventsioonide nõuetekohase rakendamise kaudu.

Isikuandmete kaitse

- Luua sõltumatu, piisavate volituste ja rahaliste vahendite ning piisava personaliga järelevalveasutus (andmekaitseamet).

3.2. Keskmise tähtajaga prioriteedid

Poliitilised kriteeriumid

Demokraatia ja õigusriik

Põhiseadus/valitsemine

- Jätkata protsessi, mille raames lepatakse kokku ja võetakse vastu Bosnia ja Hertsegoviina põhiseaduse muudatused, mis aitavad luua toimivamad ja jätkusuutliku eelarvega institutsioonilised struktuurid, parandada inimõiguste ja põhiõiguste austamist ning toetada Euroopaga integreerumise protsessi.
- Tagada riikliku vastutuse jätkuv tugevdamine poliitika kujundamisel ja otsuste tegemisel.

Avalik haldus

- Rakendada avaliku halduse reformi ja tagada selle jätkusuutlikkus. Parandada suutlikkust õigusaktide järkjärgulisel ühtlustamisel ja *acquis* rakendamisel.

Kohtusüsteem

- Rakendada kohtusüsteemi arengustrateegiat, tugevdada sõltumatut, usaldusväärset ja tõhusat kohtusüsteemi, millega tagatakse õigusriigi põhimõtted ja kodanike võrdne

juurdepääs õiguskaitsele, ning tagada kohtute varustatus tehniliste ja finantsvahenditega, mida on vaja tõhusaks ja nõuetekohaseks õigusemõistmiseks.

Inimõigused ja vähemuste kaitse

- Tagada riiklike õigusaktide täielik vastavus Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonile.
- Tagada rahvusvähemuste kaitse kooskõlas ELi ja rahvusvaheliste standarditega, rakendada täielikult mustlasi käsitlevat riiklikku strateegiat ja selle valdkondlikke tegevuskavasid, töötada välja andmed, mida saaks kasutada usaldusväärse alusena sotsiaalset kaasamist käsitlevate strateegiate, tegevuskavade ja nende hindamise edasise arendamise edendamiseks.

Piirkondlikud küsimused ja rahvusvahelised kohustused

- Edendada veelgi piirkondlikku dialoogi, stabiilsust, heanaaberlikkust ja koostööd.
- Viia Ameerika Ühendriikidega sõlmitud leping, milles käsitletakse isikute Rahvusvahelisele Kriminaalkohtule üleandmise tingimusi, vastavusse 2002. aasta septembri Euroopa Ülemkogul vastuvõetud ELi põhimõtetega.

Majanduslikud kriteeriumid

- Parandada riigi rahanduse kvaliteeti, vähendades selleks riiklike kulutuste osatähtsust SKTst, suunates kulutused ümber majanduskasvu soodustavatesse kulukategooriatesse ning tugevdades majanduspoliitika kujundamise võimekust.
- Lõpule viia erastamisprotsess ning likvideerida järelejäänud kahjumit tootvad riigiettevõtted, mida ei õnnestu müüa.
- Suurendada ametliku majanduse ulatust, vähendades selleks sotsiaalmaksude määra ja reformides pensionisüsteemi, ning hõlbustada tööjõu liikumist riigis.
- Kiirendada võrgutööstuste osadeks jagamist, et avada elektri-, gaasi- ja sideturg uutele pakkujatele, eesmärgiga suurendada konkurentsi ning tõhustada ressurside jaotust.
- Jätkata reforme omandiõiguse registreerimise, lepingute jõustamise, pankrotimenetluste ning äriühingute registreerimise, maksustamise ja neile tegevuslubade andmise valdkonnas, et parandada ettevõtluskeskkonda ja edendada ettevõtlust. Tunnistada kehtetuks valitsuse eri tasanditel vastu võetud kattuvad määrused ning kaotada ettevõtete topeltmaksustamine piirkondlike üksuste poolt.

Euroopa standardid

Siseturg

Kaupade vaba liikumine

- Jätkata kvaliteedi infrastruktuuri loomist ning õigusaktide vastavusse viimist *acquis*'ga sellistes valdkondades nagu standardimine, sertifitseerimine, metroloogia, akrediteerimine ja vastavushindamine ning võtta üle uuel ja üldisel lähenemisviisil ning vanal lähenemisviisil põhinevad direktiivid.

- Teha täiendavaid edusamme Euroopa standardite kasutuselevõtmisel ning suurendada jõupingutusi, et saada Euroopa Standardikomitee, Euroopa Elektrotehnika Standardikomitee ja Euroopa Telekommunikatsiooni Standardiinstituudi täisliikmeks.
- Luua Euroopa standarditele vastav turujärelevalvesüsteem.

Toll ja maksustamine

- Tagada tolli- ja maksualaste õigusaktide jätkuv vastavusse viimine *acquis*'ga ning suurendada veelgi haldussuutlikkust, et rakendada nimetatud õigusakte ning võidelda korruptsiooni, piiriülese kuritegevuse ja maksude vältimisega.
- Suurendada läbipaistvust ning parandada teabevahetust asjaomases piirkonnas ja ELiga, et hõlbustada maksudest kõrvalhoidmist ja maksude vältimist takistavate meetmete täielikku rakendamist.

Konkurents

- Rakendada riigiabi käsitlevaid õigusakte ning tagada, et riigiabi järelevalve amet toimiks tõhusalt.
- Koostada riigiabi terviklik loend.

Riigihanked

- Tagada riigihankeid käsitleva õigusraamistiku vastavus *acquis*'le ning riigihankemenetluste nõuetekohane rakendamine.

Tööhõive ja sotsiaalpoliitika

- Töötada vaimse tervise valdkonnas välja kohalikud teenused kui alternatiiv institutsionaliseeritusele, võttes arvesse piisavate finantsvahendite jaotamist vaimsele tervishoiule.

Haridus ja teadus

- Võtta meetmeid haridussüsteemi, sealhulgas alghariduse parandamiseks ning luua ajakohane kutsehariduse ja täiendõppe süsteem.
- Edendada kõrghariduse valdkonnas piirkondlikku koostööd.

Statistika

- Töötada välja usaldusväärne majandusstatistika ning arendada institutsioonilist suutlikkust, et koostada Euroopa standarditele vastavad statistilised põhiaandmed ja need avaldada, eelkõige rahvamajanduse arvepidamise, põllumajanduse, makromajanduse ja äritegevuse valdkonnas. Töötada välja sotsiaalstatistika, sealhulgas hariduse, töö ja tervisega seotud statistika.
- Korraldada rahvaloendus.

Valdkondlik poliitika

Tööstus ning väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad

- Tagada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate harta rakendamine.

- Tagada tööstuspoliitika rakendamine.

Põllumajandus ja kalandus

- Rakendada laiaulatuslikku riiklikku põllumajandusstrateegiat kogu riigis.
- Tugevdada veelgi riigi tasandil suutlikkust kooskõlastada ja ühtlustada põllumajandus-, toidu- ja maaelu arendamise poliitikat, tugevdada rakendusmehhanisme ning jätkata nimetatud valdkondade ühtlustamist *acquis*'ga.
- Jätkata nõuetekohaste õigusaktide vastuvõtmist toiduohutuse, veterinaar- ja fütosanitaarvaldkonnas ning töötada välja tõhus kontrollisüsteem.
- Hinnata põllumajanduslike toidutööstuste vastavust ELi nõuetele ning valmistada ette selliste tööstuste ajakohastamise tegevuskava ja alustada selle rakendamist.

Keskkond

- Jätkata *acquis*' järkjärgulist ülevõtmist, osutades erilist tähelepanu jäätmekäitlusele, vee ja õhu kvaliteedile, looduskaitsele ning saastuse komplekssele ennetamisele ja kontrollile.
- Rakendada strateegilisi kavu, sealhulgas investeerimisstrateegiaid, ning suurendada investeeringuid keskkonnainfrastruktuuri, osutades erilist tähelepanu reoveekogumisele ja -käitlusele, joogiveega varustamisele ja tahkete jäätmete käitlusele.
- Tagada keskkonnakaitsenõuete integreerimine muude valdkondade poliitika kujundamisse ja rakendamisse.

Transpordipoliitika

- Kehtestada konkurentsitingimused raudteetranspordis, sealhulgas luua seda valdkonda reguleerivad ja ohutusega tegelevad asutused.
- Tagada õigusaktide edasine vastavusse viimine transpordialase *acquis*'ga, eelkõige seoses tehniliste ja ohutusstandarditega (sealhulgas digitaalse sõidumeeriku kasutamine), sotsiaalsete standarditega ja turu liberaliseerimisega.
- Täita Euroopa ühise lennunduspiirkonna lepingu teise üleminekuetapi raames võetud kohustusi.

Energeetika

- Kiirendada energiaettevõtjate reformi, eelkõige elektri- ja gaasisektoris, rakendada ettevõtjate tegevuskavasid energeetikasektori ümberkorraldamiseks, töötada välja kavad söesektori ümberkorraldamiseks ja rakendada neid, luua gaasisektoris edastamisvõrgu ettevõtja ja jaotusvõrgu ettevõtjad ning arendada välja gaasi siseturg.
- Tagada kooskõlas energiaühenduse lepinguga elektri- ja gaasisektorit käsitlev tugev reguleerimissüsteem, kuhu on võimalik lisada muid energeetikasektoreid käsitlevaid õigusakte, ning samal ajal tagada, et vähekindlustatud klientidega seotud küsimustele pööratakse tähelepanu.

Infoühiskond ja meedia

- Rakendada täielikult avalik-õiguslikku ringhäälingut käsitlevaid õigusakte ja viia lõpule avalik-õigusliku ringhäälingu struktuurireform.
- Viia õigusaktid vastavusse ELi elektroonilisi sidevõrke ja -teenuseid reguleeriva raamistikuga ning tagada selliste õigusaktide rakendamine ja jõustamine.
- Viia õigusaktid vastavusse piiriülese televisiooni Euroopa konventsiooniga ja piirideta televisiooni direktiiviga.

Finantskontroll

- Rakendada avaliku sektori sisefinantskontrolli poliitikat käsitlevat dokumenti ja tegevuskava.
- Tugevdada kõrgeimate auditeerimisasutuste toimimis- ja tegutsemissuutlikkust ning eelarve sõltumatust.
- Arendada välja menetlused ja haldussuutlikkus, et tagada EÜ finantshuvide tõhus kaitse.

Õigus, vabadus ja turvalisus

Viisad, piirikontroll, varjupaigaõigus ja ränne

- Rakendada viisa-, varjupaiga- ja rändepoliitikat kooskõlas ELi standarditega.
- Tugevdada veelgi piiride haldamist, osutades erilist tähelepanu piiri infrastruktuurile ja maismaapiiri valvamisele.

Rahapesu

- Tagada rahapesuvastaste meetmete järjest edukam jõustamine.

Uimastid

- Tagada õiguskaitseasutuste nõuetekohane varustatus uimastikaubandusega võitlemiseks. Arendada asutuste vahel ning rahvusvahelisel tasandil välja piisav koostöö, mis tooks selles valdkonnas kaasa tulemuste märkimisväärse paranemise.

Politsei

- Rakendada täielikult politseireformi.

Organiseeritud kuritegevuse ja terrorismi vastane võitlus

- Saavutada märkimisväärseid tulemusi organiseeritud kuritegevuse, mis tahes ebaseadusliku kaubanduse ja terrorismi vastases võitluses ning tagada nõuetekohane süüdistuste esitamine.

Isikuandmete kaitse

- Rakendada isikuandmete kaitse riiklikku seadust kooskõlas *acquis*'ga ning tagada tõhus järelevalve ja jõustamine.

4. PROGRAMMITÖÖ

Stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi alusel antakse ühenduse abi Lääne-Balkani riikidele olemasolevate rahastamisvahendite raames, eelkõige nõukogu määruse (EÜ) nr 1085/2006 alusel ning enne 2007. aastat vastuvõetud programmide puhul nõukogu 5. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 2666/2000 alusel⁴. Rahastamislepingud on õiguslikuks aluseks konkreetsete programmide rakendamisele. Seepärast ei ole käesoleval otsusel finantsmõju. Bosnia ja Hertsegoviina võib taotleda rahastamist mitut riiki hõlmavatest ja horisontaalprogrammidest.

5. TINGIMUSLIKKUS

Lääne-Balkani riikidele antava abi tingimuseks on Kopenhaageni kriteeriumide ning käesoleva Euroopa partnerluse konkreetsete prioriteetide täitmisel tehtavad edasised edusammud. Nende tingimuste mittetäitmise korral võib nõukogu võtta asjakohaseid meetmeid nõukogu määruse (EÜ) nr 1085/2006 artikli 21 alusel ning enne 2007. aastat vastuvõetud programmide puhul määruse (EÜ) nr 2666/2000 artikli 5 alusel. Abi suhtes kohaldatakse ka nõukogu 29. aprilli 1997. aasta järeldustes kindlaks määratud tingimusi, milles käsitletakse eelkõige abisaaja kohustust korraldada demokraatlikke, majanduslikke ja institutsionaalseid reforme. Iga-aastased programmid sisaldavad ka eritingimusi. Rahastamisotsustele järgneb Bosniaga ja Hertsegoviinaga sõlmitav rahastamisleping.

6. JÄRELEVALVE

Euroopa partnerluse rakendamist kontrollitakse stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi alusel kehtestatud mehhanismide abil, eelkõige komisjoni esitatavate iga-aastaste aruannete alusel.

⁴ EÜT L 306, 7.12.2000, lk 1. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 2112/2005 (ELT L 344, 27.12.2005, lk 23).